

Canoanele Sfântului Grigorie de Nyssa

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
1 Grigorie de Nyssa	FELURILE PĂCATELOR ȘI TĂMĂDUIREA LOR	<p>Dintre cele ce contribuie la sfânta serbare a Paștilor, una este și aceea ca să înțelegem orânduirea cea legiuită și canonică în privința celor ce au păcătuit, cum să se vindece toată boala cea sufletească, ceea ce s-ar fi făcut prin vreun păcat. Fiindcă sărbătoarea aceasta universală a creaturii care, după rotația rânduită a ciclului anual, se săvârșește în fiecare an în lumea întreagă spre învierea celui căzut (iar căderea este păcatul și învierea îndreptarea cea din căderea în păcat), bine ar fi ca în ziua aceasta să aducem la Dumnezeu prin harul băii nu numai pe cei transformați prin a doua naștere, ci și pe cei ce vin iarăși la calea cea vie prin pocăință și prin întoarcere de la faptele cele moarte, și pe aceștia să-i aducem de mână la nădejdea cea mântuitoare, de care s-au înstrăinat din cauza păcatului (Evr. 9, 14). Și nu este lucru mic a chibzui cu judecată dreaptă și încercată motivele în privința acestora, după învățătura proorocului, care poruncește că trebuie să se cumpănească motivele la judecată așa: „Ca”, precum zice, „să nu se clătească în veac, și întru pomenire veșnică va fi dreptul” (Ps. 111, 5, 6) Căci precum la vindecarea cea trupească scopul meșteșugului celui doftoricesc este de a face sănătos pe cel bolnav, și felul tratamentului este deosebit deoarece și metoda cea vindecătoare se întrebuintează la fiecare boală potrivit felurii bolilor, astfel fiind de multe feluri și pătimirile în boala sufletească, este nevoie ca și tratamentul să fie de multe feluri, producând vindecare potrivit cauzei suferinței. Astfel vom lămuri chestiunea cum să fie metoda de procedat în privința problemei ce este pusă înainte. Trei sunt elementele cele ce sunt a se lua în considerare în privința sufletului nostru după cea dintâi împărțire: rațiunea, concupiscenta și irascibilitatea. Întru acestea sunt și faptele cele bune ale celor ce viețuiesc potrivit virtuții, și prăbușirile celor ce merg spre răutate. Pentru aceea se cuvine ca cel ce voiește să aducă vindecare potrivit părții celei bolnave a sufletului mai întâi adică să cerceteze în care parte s-a așezat patima; și apoi astfel cu potrivire să aducă vindecare celui ce a pățimit, ca nu cumva, din cauza nepotrivirii metodei doctoricești, alta să fie partea ce boalește și alta ce primește vindecare; precum cu adevărat vedem că unii dintre doctori, în necunoștința părții celei te suferă întâi, mai adaugă la boală, prin cele ce îi lecuiesc. Căci boala fiind de multe ori după tăria fierbințelii, deoarece celor ce se osădesc de răceală prea multă este de folos doctoria cea înfierbântătoare și încălzitoare, astfel ceea ce se dă acestora cu chibzuală, aceeași aplicând-o fără de socotință celor ce ard în fierbințeală peste măsură, au făcut suferința cu anevoie de vindecat. Deci precum la doctor prea necesară s-a socotit a fi cunoașterea însușirii elementelor corpului, pentru ca fiecare din cele ce află bine sau rău să se facă îndreptarea celui ce este pus în afară de fire. Astfel și noi, năzuind a cunoaște deosebirea celor privitoare la suflet, drept început și fundament la vindecarea diferitelor suferințe vom pune cunoașterea originii bolii. Deci dar în trei părți, precum am zis, deosebindu-se însușirea motivaților sufletului, în partea rațională și cea concupiscentă și cea irascibilă, faptele cele bune ale părții raționale ale sufletului sunt: părerea cea</p>	52 ap.; 102 Trul.

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
		<p>bine cinstitoare de Dumnezeu, si cunoașterea distinctă a binelui si a răului, si notiunea clară și neconfuză în privința firii hotărârilor, ce este adică de ales dintre cele ce sunt, și care trebuie să fie de urât și de ferit. Și iarăși dimpotrivă se va observa răutatea, ceea ce este în partea aceasta, când va fi adică necinstire de Dumnezeu, și lipsa de apreciere în privința binelui adevărat, părerea sucită și defectuoasă asupra firii lucrurilor, încât se pune lumina în loc de întuneric, și întunericul în loc de lumină, precum zice Scriptura (Is. 5, 20). Iar a părții celei concupiscente este îndemnul virtuos a se îndruma pofta spre ceea ce este într-adevăr de dorit și cu adevărat bine, și orice putere de iubire și dispoziție este într-un noi să se îndrepteze întreaga într-acolo, spre a se convinge că nimic altceva nu este pentru firea sa de iubit decât virtutea și firea care izvorăște virtutea. Iar rătăcirea și păcatul acestei părți este când cineva va deplasa pofta spre slava deșartă, cea fără de ființă, ori către floarea cea vopsită pe trupuri, de unde derivă iubirea de bani și iubirea de mărire, și iubirea de desfătări, și toate cele de acest fel, care depind de soiul acesta de răutate. Și iarăși fapta bună a dispoziției irascibile este ura răutății și lupta împotriva patimilor, și a se întări sufletul spre bărbăție, ca să nu se înspăimânte de cele de mulți socotite ca înfricoșate, și până la sânge să stea împotriva păcatului și să disprețuiască îngrozirea de moarte și durerile uneltelor de tortură și despărțirea de cele mai plăcute, și în general a deveni mai buni față de toate cele ce pe mulți, din oarecare obișnuință sau părere preconcepută, îi ține în voluptate, luptându-se pentru credință și virtute. Iar căderile acestei fel de părți a sufletului tuturor sunt evidente: pizma, ura, mânia, bârfirea, năzuințele și dispozițiile spre ceartă și răzbunare, care prelungesc mânia multă vreme și pentru mulți se termină prin ucideri și sângerări; căci rațiunea neînvătată, neaflând unde să-si întrebuințeze arma cu folos, întoarce asupra sa ascuțișul fierului, și arma de apărare dată nouă de Dumnezeu se preface în pierzătoare pentru cel ce o întrebuințează rău.</p>	

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
2 Grigorie de Nyssa	CĂDEREA DE LA CREDINȚĂ. (CERTAREA CELOR CĂZUȚI DE LA CREDINȚĂ) (APOSTAȚII)	Deci acestea deosebindu-se în felul menționat, Părinții adică au judecat că toate acele păcate, care ating partea rațională a sufletului, sunt mai stricătioase și vrednice de cătăntă mai mare și mai completă și mai osteni-toare. Astfel, dacă cineva s-a lepădat de credința în Hristos, și s-a văzut că a trecut la iudaism sau la maniheism, sau la altă oarecare nelegiuire de acest fel, apoi cel ce cu precugetare a alergat spre o răutate ca aceasta, osândindu-se însuși pe sine, are viața sa întregă drept timp de pocăință, căci niciodată nu se va învrednici a se închina la Dumnezeu laolaltă cu po-popul când se săvârșește rugăciunea cea tainică, și se va ruga îndeosebi, iar de împărtășirea celor sfinte va fi cu totul străin; dar în ceasul ieșirii lui din viață, atunci se va învrednici de împărtășirea celor sfinte. Iar de s-ar întâmpla ca acela peste orice nădejde să trăiască, iarăși întru aceeași osândă își va petrece viața, fiind neîmpărtășit de tainele sfințeniei până la ieșirea din viață. Iar cei ce s-au chinuit cu necazuri și cu munci cumplite, aceștia au fost prin aceasta supuși epitimiiilor în cursul timpului hotărât; astfel, în privința acestora Sfinții Părinți au aplicat blândețe, fiindcă sufletul nu a căzut, ci slăbiciunea trupească nu a suportat chinurile; din care cauză și infrațiunea comisă prin constrângere și chinuri cu măsura celor ce au păcătuit întru desfrânare li s-a măsurat în cazul întoarcerii lor de la păcat.	62 ap.; 10, 11, 12, 14 sin. I ec; 102 Trul.; 1-9, 21 Anc; 2, 19 Laod.; 43 Cartag.; 2, 11 Grig. Neocoz.; 3, 73, 74, 75, 81, 84 Vasile cel Mare; 2, 3 Petru Alex.; 3 Grig. Nyssa
3 Grigorie de Nyssa	VRĂJITORIA. CERTAREA CELOR CE ALEARGĂ LA VRĂJITORI	Iar cei ce se duc la descântători, sau vrăjitori, sau la cei ce făgăduiesc să efectueze prin demoni oarecare curățiri și apărări de rău, aceștia se vor întreba cu deamănuntul și se vor cerceta, ori de fiind statornici în credința cea întru Hristos, din vreo constrângere au fost atrași la păcat, producându-se în ei acest impuls spre păcat în urma vreunui tratament rău, sau vreunei pagube de nesuferit, ori că disprețuind cu totul mărturia cea încredințată de noi, au alergat la ajutorul demonilor întrucât, dacă au comis acel păcat spre surparea credinței și spre a nu crede că există Dumnezeu, cel adorat de creștini, firește că se vor supune pedepsei celor ce au călcat credința; iar dacă oarecare constrângere insuportabilă, covârșind lipsa lor de curaj, i-a sedus spre acest păcat, fiind împinși de vreo nădejde amăgitoare, așijderea și lor li se va aplica blândețea, după asemănarea celor ce n-au fost în stare să reziste chinurilor în vremea mărturisirilor.	61, 65 Trul; 24 Anc.; 36 Laod.; 7, 65, 72, 81, 83 Vasile cel Mare; 2 Grig. Nyssa

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
4 Grigorie de Nyssa	DESFRÂUL ȘI ADULTERUL. (OSÂNDALOR)	<p>Iar deosebirea păcatelor ce se comit din poftă și din voluptate este aceasta: unul adică se numește adulter și celălalt desfrânare. Unora dintre cei scrupuloși însă le-a plăcut să socotească și desfrânarea la păcatul adulterului; din cauză că numai una singură este însoțirea cea legiuită, atât a femeii cu bărbatul, cât și a bărbatului cu femeia. Deci orice nu este după lege afară de lege este; și cel ce nu are pe ale sale firește că are pe cele străine; căci omului un singur ajutor i s-a dat de la Dumnezeu și femeii un singur cap i s-a impus. Drept aceea, „Dacă cineva posedă pentru sine însuși vasul său propriu”, precum îl numește dumnezeiescul Apostol (I Tes. 4, 4), legea firii admite întrebuițarea cuvenită; dar dacă cineva s-ar întoarce spre cel ce este afară de ale sale proprii, negreșit cu cel străin va fi; iar străin este fiecăruia tot ceea ce nu este al său, măcar și dacă n-are mărturisit pe cel ce-l stăpânește. Deci, dar, celor ce cercetează chestiunea mai exact și desfrâul li se arată a nu fi departe de păcatul adulterului, căci și dumnezeiasca Scriptură zice: „nu fi mult cu cea străină” (Pilde 5, 20). Dar, fiindcă pentru cei mai neputincioși s-a făcut de către Părinți oarecare îngăduire, infracțiunea aceasta s-a dovedit prin împărțirea generală ca desfrânare să se numească împlinirea poftei ceea ce se comite de cineva fără nedreptățim, altuia; iar adulter, vătămarea și nedreptățirea celui străin. Și la aceasta se socotește a fi și stricarea dobitoacelor și pederastia; căci și acestea sunt adulter al firii; căci în cel străin și afară de fire se face nedreptatea. Deci fiind împărțirea aceasta și în acest fel a păcatului, și tratamentul îi este general în scopul ca omul să devină curat prin căință de furia pătimașă către acest fel de voluptăți. Deoarece cei ce s-au pătat cu desfrânare nu au amestecat oarecare nedreptate față de un străin cu păcatul acesta, din cauza aceasta îndoit s-a hotărât timpul pedepsirii pentru cei ce s-au spurcat în adulter și în celelalte răutăți oprite, adică în stricarea de dobitoace și în turbarea asupra părții bărbătești; căci la aceștia, cum am zis, se dublează păcatul, unul adică cel al nelegiuitei voluptăți, iar celălalt, care provine din nedreptăți-rea celui străin. Și se face oarecare deosebire în privința motivului pocăinței și la acest fel de păcate ale lăcomiei după plăceri. Căci cel ce adică de sineși năzuind spre mărturisirea păcatelor, prin aceea că a primit să devină acuzator din îndemn propriu, împotriva celor tănuite, ca unul care a început deja vindecarea patimei și arată semn al schimbării spre mai bine, se va supune unor epitimii mai blânde, iar cel ce se vădește în răutate ori prin oarecare bănuială, ori prin pără fiind vădit fără de voie, se supune unei pedepse mai aspre, astfel că numai curățându-se el deplin se primește la împărtășirea celor sfinte. Așadar, canonul este acela că cei ce s-au spurcat în desfrânare, trei ani să fie cu totul scoși de la rugăciuni, iar trei ani să participe numai la ascultarea rugăciunilor, și alți trei ani să se roage într-o pocăință împreună cu cei ce se prosternă și apoi să se împărtășească de cele sfinte. Și în privința celor ce au zel mai mare în îndreptare și prin viață arată întoarcerea spre bine, este cu puțință celui ce dispune ca, spre folosul orânduielilor bisericesti, să scurteze timpul ascultării și mai degrabă a-i aduce la întoarcere. Și încă o dată a scurta și acest timp, și mai curând a-i primi în comuniune, îndată ce ar judeca prin însăși cercetarea sa situația celui ce se vindecă. Căci</p>	(48, 61 ap. 87, 93, 98 Trul.; 20 Anc.; 1,8 Neocez; 102 Cartag, 3, 7, 9, 18, 21, 31, 37, 38, 39, 58, 59, 59, 60, 62, 63, 77 Vasile Cel Mare

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
		<p>precum este oprit a arunca mărgăritarul înaintea porcilor (Mt. 7, 6), astfel nu este îngăduit a lipsi de mărgăritarul prețios pe cel ce s-a făcut deja om, prin curățire și lipsă de patimi. Iar făcându-se nelegiuirea prin adulter sau prin celelalte feluri de necurăție, precum am spus mai înainte, în privința tuturor se va vindeca cu aceeași pedeapsă ca și păcatul greu al desfrânării; numai că se va dubla timpul. Dar și în această privință se va ține seama de dispoziția sufletească a celui ce se vindecă, la fel ca și la cei ce s-au datat spurcăciunii desfrânării, astfel ca, ori mai curând, ori mai târziu, să se facă părtaș de cel Bun.</p>	

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
5 Grigorie de Nyssa	UCIDERA CU VOIE ȘI FĂRĂ DE VOIE. (OSÂNDA LOR)	<p>Rămâne ca pe lângă acestea să supunem cercetării partea cea irascibilă a sufletului când, rătăcind de la buna întrebuințare a irascibilității, va cădea în păcat. Și fiind răutățile multe și de tot felul ce se comit spre păcat din irascibilitate, le-a plăcut oarecum Părinților noștri, între altele, să nu dezbată prea exact, nici să socotească vindecarea tuturor greșelilor celor din irascibilitate vrednică de prea mare silință, deși Scriptura oprește nu numai lovitura singură, ci și toată ocara sau hula și orice altceva de acest fel ce se produce cu irascibilitate (Col. 3, 8); dar Părinții au stabilit epitimii numai spre ferirea de păcatul greu al uciderii. Și acest păcat se împarte, deosebindu-se în cel voluntar și cel involuntar; și între cele voluntare se socotește uciderea, întâi când cineva se hotărăște prin pregătire cum să săvârșească păcatul pe care este gata de a-l comite. Dar apoi între cele voluntare s-a socotit și acela când cineva în învâlmășeală și gâlceava, lovind și fiind lovit, ar aplica cuiva cu mâna lovitură de moarte. Căci cel ce este stăpânit deja de mânie și s-a lăsat în voia pornirii de mânie nu ține seama în timpul patimii de nimic care ar putea împiedica răul; încât făptuirea omorului din gâlceavă se consideră faptă voluntară, iar nu din întâmplare. Iar uciderile cele fără de voie au semnele distinctive evidente, adică atunci când cineva, îndreptându-și năzuința spre altceva, din întâmplare săvârșește ceva nenorocire. Deci în aceste cazuri, pentru cei ce se vindecă de păcatul cel de voie, uciderea voluntară în caz de pocăință se întinde la întregul timp de penitență. Căci de trei ori câte nouă sunt anii, pentru fiecare treaptă fiind hotărâți nouă ani, încât timpul excluderii din Biserică prin afurisire deplină să fie de nouă ani; apoi așijderea alți nouă ani să petreacă în ascultare, învrednicindu-se numai de ascultarea învățăturilor și a Scripturilor; iar în a treia noime să se roage cu pocăință împreună cu cei ce se prosternază și astfel să vină la împărtășirea celor sfinte; firește, cel ce chivernisește Biserica va fi cu aceeași băgare de seamă și în privința unuia ca acesta, și după motivul de pocăință va scurta lui și întinderea epitimiei, încât în loc de nouă ani în fiecare treaptă, să fie opt sau șapte, sau șase, sau numai cinci, dacă mărirea căinței ar învinge timpul și prin zelul de îndreptare ar întrece pe cei ce se curățesc pe sine mai cu lenevire de întinăciune în termenul îndelungat. Iar uciderea cea fără de voie se consideră că merită iertare, dar nu și laudă; iar aceasta am spus ca să fie evident că dacă cineva, chiar involuntar, s-ar păta de ucidere, canonul a hotărât să fie lepădat din ieraticescul har, ca unul ce s-a întinat de un păcat greu. Și s-a hotărât că se cuvine ca timpul de curățire să fie același și pentru cei ce au ucis fără de voie, ca și cel pentru simpla desfrânare; firește că și în privința aceasta se va cerceta intenția celor ce se pocăiesc, astfel că, dacă pocăința ar fi vrednică de încredere, să nu se observe strict numărul anilor, ci prin prescurtarea timpului de penitență să se integreze acela în Biserică și în comuniunea Bunului.</p> <p>Iar dacă cineva, neîmplinind timpul de penitență hotărât de canoane, ar ieși din viață, blândețea Părinților poruncește ca împărtășit cu cele sfinte, iar nu lipsit de merinde să se trimită la acea mai de pe urmă și îndepărtată călătorie; iar dacă împărtășindu-se de cele sfinte iarăși s-ar întoarce în viață, să rămână timpul de</p>	65 ap.; 91 Trul; 21, 22, 23 Anc; 8, 11, 56, 57 Vasile cel Mare

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
		pocăință cel hotărât, fiind într-o treaptă în care era înainte de împărtășirea cea dată lui de nevoie.	
6 Grigorie de Nyssa	LĂCOMIA ȘI FURTUL. (OSÂNDA LOR)	<p>Iar celălalt fel al Idolatriei (căci astfel numește dumnezeiescul Apostol lăcomia) nu știu cum de Părinții noștri au trecut cu vederea în ce fel este a se vindeca; măcar că acest rău se pare a fi patima stării a treia din suflet. Fiindcă și rațiunea greșind în aprecierea binelui, i se pare că binele este în materie, neuitându-se la frumusețea cea imaterială; și pofta este aplicată spre cele inferioare, abătându-se de la ceea ce este cu adevărat de dorit; și dispoziția sufletului cea violentă și pătimașă multe prilejuri ia din acest fel de păcat și în general vorbind, această boală corespunde definiției apostolice despre lăcomie. Că dumnezeiescul Apostol s-a pronunțat că aceasta este nu numai idolatrie, ci și rădăcina tuturor relelor (I Tim. 6, 10); și cu toate acestea, acest fel de boală s-a trecut cu vederea necercetat și nebăgat în seamă; din cauza aceasta se înmulțește acest fel de boală în Biserică; și nimeni nu se interesează dacă cei ce se aduc în cler nu cumva s-au spurcat cu felul acesta al idolatriei. Dar în privința acestora, din cauză că s-au trecut cu vederea de Părinții noștri, socotind ca este suficient să-i vindecăm, pe cât s-ar putea, prin cuvântul public al învățăturii, curățind prin cuvânt bolile lăcomiei, întocmai ca pe niște patimi care derivă din nesaț. Și numai furtușagul și jefuirea de morminte și sacrilegiul le socotim patimi, din cauză că așa ni s-a transmis nouă în privința acestora prin predania moștenită de la Părinți. Cu toate că atât darea unor lucruri pe dobândă, cât și camătă, precum și a lua cele străine în proprietatea sa prin puterea cuiva fac parte dintre cele ce sunt oprite de Sfânta Scriptură, măcar deși poate una ca aceasta s-ar face sub pretext de comerț. Deci fiindcă părerea noastră nu este vrednică să atingă puterea canoanelor, vom adăuga la cele spuse deja dispoziția canonică în privința celor oprite în chip unanim. Deci furtul s-a împărțit în tâlhărie și spargere; și scopul ambelor unul este, luarea celor străine. Dar, după sensul lor, deosebirea între ele este multă. Căci tâlharul ia într-o ajutor și vărsarea de sânge spre ceea ce se silește, pregătindu-se la aceasta și cu arme și cu multe ajutoare și cu locurile priincioase, drept aceea unul ca acesta să se supună osânde ucigașilor de oameni, dacă prin căință s-ar întoarce la Biserică lui Dumnezeu. Iar cel ce-și însușește cele străine prin răpire în ascuns, apoi prin mărturisirea păcatului se arată pe sine preotului, cu sânguința sa împotriva patimei va vindeca boala; înțelegând adică prin a da pe ale sale săracilor, pentru ca dând ceea ce are, să se învedereze că se vindecă de lăcomie; iar de nu ar avea nimic, și ar avea numai trupul, Apostolul poruncește ca prin osteneala trupească să se vindece acest fel de patimă; iar expresia este aceasta: „Cel ce fură să nu mai fure, ci mai vârtos să se ostenească lucrând binele ca să aibă a da celui care are trebuință” (Ef. 4, 28).</p>	25, 72 ap.; 5 Cartag.; 2, .3, 4. 5 Grig. Neocez.; 61 Vasile cel Mare

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
7 Grigorie de Nyssa	PRĂDAREA MORMINTELOR	<p>Si jefuirea de morminte se împarte și aceasta în păcat de iertat și de neiertat. Că dacă cineva, sfiindu-se din cauza cinstirii morților si lăsând nejezuit trupul îngropat, încât să nu se arate la lumina soarelui rușinea firii, ar folosi oarecare pietre din cele aruncate în mormânt la facerea vreunui lucru, apoi nici aceasta nu este de lăudat, dar obiceiul a făcut din ea faptă de iertat, când transportarea materiei se va face pentru ceva mai de preferat și mai folositor pentru obște. Iar dacă va răscoli praful de pe trupul dat pământului, și va scormoni oasele, cu nădejdea de a câștiga vreo bijuterie dintre cele îngropate împreună, fapta aceasta s-a osândit cu aceeași pedeapsă cu care și desfrânarea simplă, precum s-a menționat în cuvântul de mai înainte, cumpănind firește cel ce chivernisește taina pocăinței din însăși viața păcătosului, vindecarea celui de sub tratament, cu scopul de a putea scurta termenul epitimiei rânduit de canoane.</p>	(66 Vasile cel Mare
8 Grigorie de Nyssa	SPURCAREA CELOR SFINTE. SACRILEGIUL. IEROSILIA.	<p>Iar sacrilegiul întru nimic nu s-a socotit mai de tolerat în Scriptura cea Veche decât osânda uciderii; căci atât cel ce se prindea în ucidere, cât și cel ce lua cele afierosite lui Dumnezeu la fel erau supuși pedepsei uciderii cu pietre. Iar în obiceiul bisericesc nu știu cum s-a făcut oarecare îngăduire și blândețe încât mai ușoară să se socotească ispășirea acestui fel de boală; căci predania Părinților a rânduit epitimisirea unora ca aceștia în timp mai scurt decât pentru adulter. Pretutindeni însă în privința felului păcatului înainte de toate se cuvine a ține seama de felul dispoziției sufletești a celui ce se vindecă și să nu se creadă că timpul este suficient spre vindecare (căci care vindecare se face din timp?), ci de intenția celui ce se vindecă pe sine prin credință.</p> <p>Acestea dar, o, bărbat al lui Dumnezeu, alcătuindu-le ție cu multă râvnă din cele de la îndemână, pentru că se cuvine a asculta de poruncile fraților, cu sârguință le-am trimis. Iar tu să nu întrelași de a aduce pentru noi obișnuitele rugăciuni; fiindcă ești dator, ca un fiu înțelept, celui ce după Dumnezeu te-a născut cu purtarea de grijă cea prin rugăciuni, potrivit poruncii care zice: „Cinstește pe Părinți ca să-ți fie ție bine și să ai viață îndelungată pe pământ" (Ieș. 20, 12). Și firește că vei primi scrisoarea ca pe un simbol sfințit și nu vei disprețui darul prietenesc chiar de ar fi ceva mai mic decât marele tău talent.</p>	72, 73 ap.; 23 Antioh.; 10 sin. I-II ec.